

Kursusmanual for specialespecifikt kursus i intern medicin: lungemedicin

Kursets betegnelse	Kursus i KOL og NIV
Senest opdateret	Januar 2026. Godkendt af Sundhedsstyrelsen december 2015.
Deltagerantal	12 – 20
Afholdelse	Årligt. Mandag og tirsdag i første uge i november (som udgangspunkt – se kursusoversigt med specifikke datoer).
Placering i uddannelsen	Kurset er nr. 2 i en kursusrække af 8 specialespecifikke kurser: 1: Kursus i klinisk respirationsfysiologi 2: Kursus i KOL og NIV 3: Kursus i astma 4: Kursus i allergi 5: Kursus i pulmonale infektioner 6: Kursus i infiltratudredning inkl. pleuraeffusion, mesotheliom og hæmoptyse 7: Kursus i invasiv diagnostik 8: Kursus i interstitielle lungesygdomme
Tildeling af kursusplasser	<ul style="list-style-type: none"> ▪ For HU-læger med påbegyndt uddannelse før 31. august 2015: Tilmelding til delkursusleder ▪ For HU-læger med påbegyndt uddannelse efter 1. september 2015: Tildeling af plads via kursussekretær i begyndelse af HU-stillingen ▪ Framelding, forfald mv. meddeles til kursussekretær
Kursets varighed	2 kursusdage, i alt 12 timer 45 minutter.
Kursuslokalisering	Lige år på Viborg Sygehus: Hvidovre Hospital, Kettegård Alle 30, 2650 Hvidovre Ulige år på Sygehus Lillebælt Vejle: Beriderbakken 4, 7100 Vejle
Kursets organisation	Kurset er et landsdækkende eksternatkursus (hvor kursisterne som udgangspunkt selv arrangerer kost og logi), som udbydes til hoveduddannelseslæger i intern medicin: lungemedicin. Som udgangspunkt er der ikke adgang på kurset for andre læger.
Ansvarsfordeling	<p>Kursister:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Forberedelse jf. nedenstående ▪ Ved spørgsmål (tilmelding, framelding mv.): Kontakt kursussekretær ▪ Evaluering på kurset jf. nedenstående <p>Kursussekretær:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tildeler plads på kurset ▪ Kontaktperson for kursister vedrørende tilmelding, framelding mv. ▪ Sender remindermail til kursister ca. 3 måneder inden kursets afholdelse ▪ Sender deltagerliste til delkursusleder ca. 3 måneder inden kursets afholdelse <p>Delkursusleder(e):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sørger for praktiske arrangementer angående forplejning, lokaler, undervisere mv. ▪ Udarbejder regnskab for kurset og sender til hovedkursusleder ▪ Sørger for gennemførelse af evaluering som anført nedenstående ▪ Sender sammenfatning af evaluering til hovedkursusleder ▪ Indsaml honorarskemaer fra undervisere og sender samlet til hovedkursusleder ▪ Fremsender kursusinformation til kursister (præcist kursuslokalisering, forberedelse mv) som ikke fremgår af kursusmanual <p>Undervisere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Afholdelse af undervisning efter aftale med delkursusleder ▪ Indsendelse af rejsegodtgørelsesskema til hovedkursusleder ▪ Udfylder honorarskema og afleverer til delkursusleder <p>Hovedkursusleder:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sørger for afregning med Sundhedsstyrelsen ved kursets afslutning ▪ Sender evaluering til Sundhedsstyrelsen samt Dansk Lungemedicinsk Selskab <p>Se detaljer på: https://sundhedsstyrelsen.dk/da/udgivelser/2014/~media/12C15A5DE51A47ECB1D90EBE0CBE6D73.ashx</p>
Kursets rationale	<p>KOL er den hyppigste lungemedicinske sygdom målt på antallet af ambulante kontakter og indlæggelser.</p> <p>Den lungemedicinske speciallæge forventes derfor at være opdateret inden for viden om diagnostik, klassificering, forebyggelse og behandling af KOL.</p> <p>NIV behandling er i dag standard ved håndtering af svær KOL eksacerbation i hospitalsregi og der er behov for at speciallægen har både en teoretisk og en praktisk viden om NIV behandling og mestrer de tekniske færdigheder omkring NIV.</p>

Kursets formål	Kursisten skal kunne opnå forståelse for naturhistorie, risikofaktorer, diagnosticering, stratificering og behandlingsprincipper både i stabilfasen af KOL og ved akut forværring. Kurset omfatter også undervisning i noninvasiv ventilation (NIV) og en gennemgang af mere specialiserede interventioner, som lungetransplantation og ventilanlæggelse.
Kursets metoder	I kurset indgår forelæsninger, case-metodik, laboratorieøvelser. Kursisterne skal aktivt deltage i laboratorieøvelserne.
Kursets læringsmål	Kursisten skal kunne opnå forståelse for naturhistorie, risikofaktorer, diagnosticering, stratificering og behandlingsprincipper både i stabilfasen af KOL og ved akut forværring. Kurset omfatter også undervisning i Noninvasiv Ventilation (NIV) og en gennemgang af mere specialiserede interventioner, som lungetransplantation og ventilanlæggelse. Elementer som indgår: Epidemiologi, respirationsfysiologi, farmakologi, rehabilitering, NIV.
Forplejning	Der indgår kaffe, the og småkager. Kursisterne skal selv købe frokost i hospitalets kantine.
Indkvartering og transport	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Arrangeres individuelt af kursisten. ▪ Ingen refusion fra Sundhedsstyrelsen eller Dansk Lungemedicinsk Selskab. ▪ Udgifter må eventuelt refunderes via egen afdeling.
Kursusmateriale og litteraturliste	Kursusmaterialet består af: GOLD dokument, som kan hentes på GOLDS hjemmeside (www.goldcopd.com) Diverse retningslinjer om KOL og NIV-behandling, som kan downloades fra Dansk Lungemedicinsk Selskabs Hjemmeside (www.lungemedicin.dk).
Forberedelse	Viden om KOL og NIV-behandling svarende til beskrivelsen i Medicinsk Kompendium.
Kursusgodkendelse	<ul style="list-style-type: none"> ▪ For godkendelse af kurset kræves aktiv deltagelse og højst fravær på 10%. ▪ Godkendes elektronisk på logbog.net af delkursusleder. ▪ For HU-læger tiltrådt før 2015 udstedes kursusbevis.
Evaluerings af kurset	Der gennemføres tre evalueringer: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Overordnet evaluering af kursus (ens evaluering for alle specialespecifikke kurser) ▪ Intern evaluering af kursets elementer (intern evaluering blandt undervisere og delkursusleder) ▪ Præ- og posttest (ikke eksamen)
Delkursusleder(e) og muligheder for kontakt	<p>Anders Løkke Professor, overlæge, Dr. Med Medicinsk afdeling, Lungesektion Sygehus Lillebælt Vejle Sygehus Beriderbakken 4, 7100 Vejle Tlf.: 20878694 aloekke@gmail.com</p> <p>Mia Moberg Overlæge, PhD Lungemedicinsk Afdeling Amager Hvidovre Hospital Kettegård Allé 30 2650 Hvidovre E-mail: mia.moberg@regionh.dk</p>
Kursussekretær og mulighed for kontakt	Lægeseekretær Mona Husballe Medicinsk afdeling Sygehus Lillebælt Vejle Beriderbakken 4, 7100 Vejle Mona.Husballe@rsyd.dk
Hovedkursusleder og mulighed for kontakt	Ledende overlæge, PhD, Morten Borg Medicinsk afdeling Sygehus Lillebælt Vejle Beriderbakken 4, 7100 Vejle morten.hornemann.borg@rsyd.dk
Undervisere på kurset	Speciallæger i lungemedicin fra hele Danmark

Kursusprogram og indhold dag 1

09.00 – 09.15	Velkomst og praktiske oplysninger	IT + PL
09.15 – 09.30	Afgrænsning og forekomst af KOL	PL
09.30 – 10.00	Diagnostik og stadieinddeling	JV
10.00 – 10.15	Pause	
10.15 – 11.15	Medicinsk behandling	JV
11.15 – 11.45	Rehabilitering	PL
11.45 – 12.30	Frokost	
12.30 – 13.15	Ittbehandling, case management og telemedicin	TR
13.15 – 14.00	Palliation og KOL	KM
14.00 – 14.30	Præcisionsmedicin ved KOL belyst ved patienthistorier	IT+PL+TR
14.30 – 14.45	Pause	
14.45 – 15.30	Lungetransplantation, volumenreducerende kirurgi og ventilbehandling	MP

Kursusprogram og indhold dag 2

09.00 – 09.45	Akut eksacerbation i KOL: præsentation og medicinsk behandling	EFH
09.45 – 10.15	Fysiologi ved akut eksacerbation	FVR
10.15 – 10.30	Pause	
10.30 – 11.00	NIV – evidens, begreber, KOL eksacerbation	IT+EFH
11.00 – 12.00	NIV, praktisk opstart og justering	EFH
12.00 – 12.45	Frokost	
12.45 – 14.00	NIV øvelser, ”hands-on”	IT+EFH+FVR
14.00 – 14.15	Pause	
14.15 – 15.00	NIV til søvnapnø og hjemme NIV	PT
15.00 – 15.15	Opsamling på kursus	IT+PL